GAZETA LWOWSKA.

We Srodę — Nro. 21. — 5. Lutego 1817.

Wiadomości zagraniczne.

Wyspy Jońskie.

Z Korfu donoszą w ostatnich dniach Grudnia co następuie: „Zaciąg do woyska na wyspach Jońskich został prawie całkiem przerwanym, ponieważ Grecy są wprawdzie dobrymi strzelcami, lecz się ani w woyskowe obroty Europeyskie wdawać, ani stroiu Europeyskiego nosić nie chcą. Jest tu bardzo wielki napływ cudzoziemców, którzy we wszystkich towarzystwach są dobrze przyymowani. Anglicy powiększaią tu swoią siłę zbroyną pułkami, które z Gibraltaru, z Malty i z innych okolic sprowadzaią; słychać, że na wyspach naszych chcą doprowadzić woysko swoie do 23,000 ludzi. Miasto tuteysze ma dostać osadę woyskową z 12,000 ludzi złożoną, dla których w żywienia bardzo wielkie ładunki zboża przywożą.

Włochy.

W Królestwie obu Sycylii wyszło pod dniem 4tym Stycznia rozporządzenie Królewskie, zawieraiące w treści, co następuie: „Pierworodny Syn Króla obu Sycylii, iako bezpośredni Następca tronu, ma mieć tytuł Xiążęcia Kalabryi, a iego pierworodny Syn, tytuł Xiążęcia Noto. W skutku tego, tytuły pomienione nadaią się Xięciu Następcy tronu Don Francesco, i Synowi iego Don Ferdinando. Xiążę Leopold, drugi Syn Jego Królewskiey Mci, otrzymuie tytuł Xiążęcia Salerno; drugi Syn Xiążęcia Kalabryi Don Carlo, tytuł Xiążęcia Kapuańskiego; trzeci Syn D. Leopoldo, tytuł Hrabiego Syrakuzy, a czwarty Syn tytuł Hrabiego Lecce. Pomienione tytuły nie nadaią owym, którym są udzielone, żadnego prawa ani do posiadłości, ani do mieszkańców owych miast i Prowincyi, z których są powzięte.

Gazeta powszechna (Allgemeine Zeitung) umieściła pod artykułem z Rzymu dnia 4go Stycznia, między innemi, co następuie: „Ceny żywności podnoszą się tu ustawicznie, osobliwie cena oliwy, która do naynieuchronnieyszych potrzeb należy. Odprawiło się tu kilka Zgromadzeń (Kongregacyi) dla podania proiektów dla zaradzenia tey niedogodności.“

„Dnia iutrzeyszego otrzyma Monsignore Leardi, Nuncyusz Papiezki do Wiednia przeznaczony, poświęcenie na Arcybiskupa Efezu, co blizki odiazd iego zapowiada. Z niezmordowaną gorliwością pracował ón dotąd nad urządzeniem woyska Jego Swiątobliwości, będąc Prezesem tuteyszey Kongregacyi woyskowey.“

„Senat Rzymski dotąd ieszcze nie chciał się zrzec praw swoich feudalnych do należnych Ludowi Rzymskiemu trzech wsi: Cori, Magliano i Vitorchiano, ponieważ Senator i Konserwatorowie, iako docześni Zarządcy praw Ludu, nie sądzą się bydź do tego upoważnionymi.“

Uchwałą z dnia 16go Grudnia podzielił Król Sardyński Xięstwo Sabaudzkie na 9 Prowincyi. Rumilly iest nową Prowincyą, St. Julien zaś stolicą Prowincyi Carouge. Podobnaż uchwała rozporządza, aby na przyszłość Sędziowie powiatowi (Mandements), w miastach Powiatow swoich przesiadywali.

Kommissya żywności skazała dwie osoby, które zboże okrętem do Locarno wywieźć chciały, oprócz zagrabienia zboża i okrętu, na iednoroczne więzienie i zapłacenie kosztów processu.

Magistrat Turyński wydał rozporządzenie, ażeby od dnia 29go Grudnia počząwszy, rozdawano między ubogich polentę (polenta); poreya funt ważąca, kosztuie 1 seld.

W drugim i trzecim tygodniu Grudnia, zawinęło do Genui 59 okrętów, po naywiększey części zbożem i żywnościami naładowanych.

Arcybiskup w Chambery ordynował w trzech suchych dniach adwentowych 69 Duchownych.

Francya.

Król wyznaczył dla wdowy Poety Delilla 2,400 frankow pensyi.

Monitor donosi, że nowo urządzone Muzeum, zapewne dnia 15go Stycznia otworzonem zostanie. Ten zbior rzeczy kunsztowych iest ieszcze teraz naypięknieyszym i wydoskonalszym w całey Europie. Ma ón bydź podzielonym na 9 sal, z których 3 płody szkoły Francuzkiey, 3 Flamandzkiey, Hollenderskiey i Niemieckiey, a 3 płody szkoły Włoskiey zawierać maią.

Według gazet Londyńskich, miał Xiążę Talleyrand opuścić Paryż i wyiechać do dóbr Pana Jaucourta, byłego Ministra morskiego za tymczasowego Rządu.

Dnia 7go Stycznia zatrudniała się Izba Parów roztrząsaniem proiektu do prawa względem oświadczenia nieobecności osób woyskowych, którego to proiektu rozbiór Kommissyi z trzech Członków (z Marszałka Macdonalda, z Hrabiego Abriala i z Hrabiego Malevilla) złożoney poleciła. Na posiedzeniu dnia 11go, został ten proiekt 133 głosami przeciwko dwóm przyiętym. Na temże samem posiedzeniu oświadczył ieden z Współczłonków Kommissyi, wyznaczoney do roztrząśnienia proiektu do prawa względem odpowiedzialności Ministrow, że ią pewne okoliczności przymuszaią, ażeby w tey mierze zdanie sprawy ieszcze odłożyć.

Rzeczony proiekt iest treści następuiącey: 1) Ministrowie są odpowiedzialni, każdy w swoim wydziale za działania (actes) Rządu. Izba Deputowanych ma prawo oskarzania; Izba Parów wyrok wydaie. 2) Minister staie się winnym zbrodni zdrady Kraiu pierwszey klassy, skoro rozmyślnie rozkazuie rzecz sprzeciwiaiącą się bezpieczeństwu Króla, Następcy tronu i Państwa; skoro usiłuie zwalić powagę Królewską, prawo następstwo tronu, lub władzę konstytucyyną Ciała prawodawczego. Staie się winnym zdrady Kraiu drugiey klassy, kiedy rozmyślnie krzywdzi publiczne, przez Konstytucyę przyznane prawa Francuzów. Staie się winnym zdzierstwa, kiedy każe ściągać podatki, żadnem prawem nie zatwierdzone, i przyymuie dary. 3) Na wypadek zdrady Kraiu pierwszey klassy ma bydź śmiercią karany; za zdradę Kraiu drugiey klassy i zdzierstwa, więzieniem, karami pieniężnemi, lub obudwiema razem.

Według doniesień z Bordeaux pod d. 24. Grudnia, wszystko tam znowu uspokoiono, a codziennie odkrywano i chwytano spiskowych w okolicy przyległey.

Od granic Francyi donoszą pod d. 7 Stycznia co następuie: Przywrócenie wolności druku z iedynym wyiątkiem dzienników i pism przyodycznych, przez Ministerium Izbom proponowane, chociaż ieszcze przyiętem nie iest, sprawiło iuż bardzo pomyślne wrażenie, i dało powód do wydania kilku małych pism otwarcie ułożonych, po których pewnie ieszcze więcey innych wyyydzie. Jednakowoż wielu pisarzów politycznych, którzy od ostatnich piętnastu miesięcy milczeli, poczytuią za rzecz przyzwoitą, ażeby oczekiwać rzeczywistego ogłoszenia prawa względem wolności druku, ponieważ do owego czasu ustawy dotychczesne wciąż ieszcze moc swoią mieć będą, a zatem ich pisma, ieżeliby się nie spodobały, bez dalszych kroków mogłyby zostać zagrabionemi. W takim przypadku znayduią się Adwokaci Comte i Dunoyer, którzy siodmy tom swoiego, wielu czytelników maiącego Cenzora (Censeur) iuż od nieiakiego czasu wprawdzie skończyli, czyli raczey przerobili (ile że dawnieysza edycya ieszcze w iesieni 1815 z druku wyyśdź miała, lecz wowczas pozwoloną nie była), iednakowoż go wydawać nie chcą, dopóki nie zabezpieczy ich prawna rękoymia, że nie mogą bydź niespokoieni, chyba, gdyby występek, prawem iuż oznaczony, popełnili.

Inny sławny pisarz polityczny, o którym iuż od półtora roku nic nie słyszano, — P. Benjamin Constant — wystąpił przeciwnie z nowem pismem pod tytułem: O naucę polityczney, stronnictwa Francuzkie połączyć mogącey. (De la doctrine politique, qui peut réunir les partis en France). Pismo to, które z wielką ciekawością czytaią, ściąga na siebie powszechną uwagę. Zatrudnia się ono po naywiększey części tak zwanem nawróceniem ultrarojalistów, o którego rzetelności P. Benj. Constant, równie iak wielu innych, zdaie się powątpiewać. Ultrarojaliści znayduią w nim bardzo ostrego przeciwnika, który ich wprawdzie z wielkiem umiarkowaniem traktuie, i wszelkich osobistości troskliwie unika, ale im za ten systema, którem się dotychczas rządzili, przedstawia, a przytem stosowne nauki daie. Okazuie ón, że oni w ciągu tego czasu, kiedy władza w ich ręku była, zawsze się iako nayoczywistsi przeciwniey wyobrażeń liberalnych sprawowali. „Już od początku rewolucyi (pisze P. Constant) oświadczali się przeciwko wszelkim nowościom. W ciągu ostatnich dwudziestu i pięciu lat, przy każdem słowie, które wymawiali, przy każdem wierszu, ktory pisali, wyrażali nienawiść swoią przeciwko zasadom, które podówczas rewolucyynemi nazywali, to iest przeciwko podziałowi Władz, przeciwko uczestnictwu Ludu we Władzy prawodawczey, przeciwko zniesieniu przywileiów, i przeciwko równości Obywateli»

Pod Bonapartem, wszyscy z tego stronnictwa, które się do niego zbliżało, byli za iego nieograniczoną władzą. Zalecali mu despotyzm, iako podstawę prawodawstwa. Proskrybowali wolność religii, i proponowali mu naśladować bostwo, które, iako udzielnie dobra istota, właśnie tem samem także i udzielnie nietoleruiącem bydź miało. (Te szalone wyrazy znayduią się rzeczywiście w iednem znanem pisemku P. Bonalda, teraźnieyszego Współczłonka Izby Deputowanych) W roku 1814 zostali wiernymi tym zasadom, a między innemi ustanowili prawidło: „Że właśnie to, czego Lud nie chce, czynić należy." Pisali wtedy iak nayżywiey przeciwko wolności druku; chcieli Rządowi nadać prawo wyganiania Obywateli z Kraiu według upodobania. W roku 1815stym rozpowiadali o konieczności politycznych fortelów rządowych, o gwałtowney potrzebie zniesienia, lub przynaymniey skrócenia formalności w sprawach kryminalnych, o naucę dowolnego aresztowania i wyganiania z Kraiu .... Od razu zmieniaią ton, i wystawiaią teraz systema wcale przeciwne. Nie można przecież Narodowi brać za złe, ieżeli widzi, iakim się sposobem zastępcy tego stronnictwa w nowych pismach swoich wyrażaią, a iak mało postępki swoie odmieniaią. Francya iest upoważnioną do wierzenia, że ci, w których imieniu owi pisarze mówią, dla tego tylko zasady wolności na czele stawiaią, aby prawdziwych iey przyiacioł omamić; że byliby wolność zupełnie zniszczyli, gdyby ta u tronu nie znalazła była opieki, i że teraz dla tego tylko Konstytucyi wzywaią, ponieważ iuż więcey władzy w ręku nie maią. Należy ich prawdzie, iako nowonawróconych przyiąć w szeregi wolności, ale trzeba się bardzo wystrzegać powierzenia im władzy, lub postawienia ich na czele Państwa. Cieszyłoby mnie to, gdyby Muzułman religiię Chrześciiańską przyiął; lecz gdyby ten Muzułman zaraz chciał zostać Papieżem, wątpiłbym o mocy iego gorliwości dla wiary. Prawdziwy środek zjednoczenia wszystkich stronnictw iest ten, ażeby wszyscy zasady wolności konstytucyyney rzetelnie przyięli. Obecnie wszyscy wprawdzie mowią tym samym tonem; lecz Jedni chcą przeciwników swoich obalić, gdy tymczasem Drudzy tylko za zasady walczą. Ażeby udowodnić, że nawrócenie iest rzetelnem, nie należy chcieć oraz bydź Adwokatem nauk i urodzonym dziedzicem stopni. Potrzeba to dobro, które Ministerium zdziałało, uznawać; trzeba pokazać, że ieżeli na przyszłość wszystko to dobre uczyni, które uczynić może, nie zechcemy się starać o iego obalenie; dopiero wtenczas będą mogli przyiaciele wolności słuchać nowych pomocników swoich. Dopóki się to nie stanie, będą się wciąż ieszcze znaydować ludzie podeyrzliwi, którzy myślą: że się tylko żąda tego, czego się nie chce, ażeby otrzymać to, czego się chce; i którzy sądzą: że bardzo chętnie ofiarowanoby w zamianę wolność osobistą za upadek Ministra Policyi, wolność dzienników za złożenie Ministra Spraw Wewnętrznych, a wolność druku, za odmienienie osoby Prezesa Rady ministeryalney."

Rozmaite rozporządzenia nowego proiektu do prawa finansowego, są powodem rospraw naywiększych w biórach Izby Deputowanych, i doznaią wielkiego odporu. Z resztą łatwo to okazać, że wiele z tych rozporządzeń iest uciążliwych; lecz czemże maią bydź zostąpione? Pieniądze muszą bydź dostarczone, aby dopełnić obowiązków rządowych. Dopóki więc w mieysce propozycyi Ministrów czego lepsaego nie podadzą, nie można onychże odrzucać.

Oprócz starania o utrzymanie woyska zaymuiącego Francyę i o spłacenie kontrybucyi woienney, są dla przychodów Francuzkich niepodobnym prawie do zniesienia ciężarem ogromne summy, żądane od Kraiów, które tak długo pod panowaniem Francuzkiem uciskanemi były. Do Kommissyi, wyznaczoney dla obrachowania pretensyi tych Kraiów przez Rząd Francuzki i Mocarstwa sprzymierzone, podały iedynie Hollandya, Włochy i Prusy żądania wynoszące trzysta milionów, a do d. 1. Lutego r. b. powiększą ieszcze nadzwyczaynie tę summę podania innych Kraiów. Żądania Hiszpanii są prawie bez granic, gdyż domaga się zwrócenia tego wszystkiego, co Józef Bonaparte wziął w czasie przywłaszczenia swoiego.

Szwecya i Norwegiia.

Według wiadomości z Norwegii zdaie się, że sobie tam życzą reformy Konstytucyi, i ściśleyszego zjednoczenia się ze Szwecyą, w czem naywiększa część Narodu, na Seym i na przewodzących także kupców z miast południowych, zaiątrzonego, teraz iedyny swóy ratunek ma upatrywać. Tymczasem poczytuią dokonanie tego kroku za bardzo bliskie. Przeciwnie coraz bardziey wątpią, ażeby utworzenie Banku miało przyyśdź do skutku. Norwegski obieg pieniężny (kurs) pogorsza się z dnia do dnia, i spadł teraz iuż na 20 ze sta, a zatem stał się pięć razy gorszym, aniżeli Duński obieg pieniężny. Cedułki od nowego instytutu pożyczkowego na kwoty po 200 Spe-

ciens srebrnych powydywane, spuszczano na giełdzie Kopenhagskiey za 100 papierowych talarów Duńskich, ale nawet i w tey, nadzwyczaynie małey cenie, nie znalazł się na nie ani ieden kupiec, i zdaie się, że nie maią żadnego kredytu. Do tego łączą się coraz bardziey niepomyślne okoliczności; niedostatek pieniędzy iest w Norwegii równie tak wielkim, iak i drożyzna, a nawet i dowóz zboża z zagranicy nic nie pomaga, ponieważ nie ma pieniędzy na kupno onegoż. Przychod z hut żelazny h zmnieyszył się tak dalece, że Norwegiia nawet od Szwecyi tym artykułem opatrywaną bydź musi. Podobnież upada przychod z połowu śledzi. Okręty Szwedzkie i Norwegskie nie mogą na morzu środziemnem żadnych ładunków dostać, a w Liwornie kilkanaście onychże stoi na kotwicy, co tylko wielkie koszta właścicielom sprawia. Norwegiianie starają się przeto żeglować pod banderą Duńską, poważaną bardzo na morzu środziemnem, ażeby przez to znaleźć sposobność do zarobku. Nieukontentowanie w Norwegii objawia się po części iuż głośno i otwarcie; sama nawet gazeta Stanu zawiera żywe utyskiwania na nierówny podział składki do Banku przymusowego, i na długie ociągania się z ogłaszaniem rospraw seymowych, ile że dotąd ieszcze nawet ani czwartego oddziału tych rospraw z roku 1814go nie wydano. Także i rozboie po gościńcach w Norwegii, przedtem prawie nieznane, są skutkiem tey nędzy powszechney, a na wielkim gościńcu do Chrystianii idącym, powtórnie iuż zrabowano pocztę w pobliskości miasta Mossy. Takowe położenie Kraiu czyni wielkie podobieństwo, że się Norwegiia wkrótce zupełnie rzuci na łono Rządu Szwedzkiego, a na bliskim Seymie Szwedzkim wyglądaią publicznego oświadczenia tego ważnego kroku. — Jednem z rozporządzeń Królewskich postanowiono, aby każdy, który na przyszłość kupcem chce zostać, miał 25 lat wieku swoiego, aby pierwey 4 lata w iakowym kantorze służył, i aby zdał popis z umieiętności języka Angielskiego, Francuzkiego i Niemieckiego, tudzież z wiadomości utrzymywania ksiąg rachunkowych kupieckich. — Jeden artykuł w gazecie kraiowey Norwegskiey umieszczony, przygania znanemu Professorowi Steffensowi w Wrocławiu, i Islandzkiemu Professorowi Fien Megnussenowi w Kopenhadze, z powodu dwóch pieśni na traktat pokoiu roku 1815 napisanych; a to, tak dla gminnych wyrazów przeciwko Napoleonowi, którego ciężki upadek, według zdania autora, bardziey do smutnych uwag nad znikomością wszelkiey wielkości ziemskiey, aniżeli do szyderstwa powodem bydź powinien! Przygania oraz rzeczony artykuł wyrazowi Professora Magnussena: iż pokolenie wilków, (przez co Królewic Następca tronu Szwedzkiego iest rozumianym), iuż więcey na ziemi panować nie ma. Rzeczony Professor ogłosił z tego powodu drukiem obronę, w którey dowodzi, że Fenris-Wolf nie oznacza żadney osoby, lecz długą pustoszącą woynę.

Końcem polepszenia podupadłey wartości papierowych pieniędzy Szwedzkich, postanowił Król między innemi pożyczać kupcom pieniądze, dla załatwienia ich stosunków z zagranicznemi domami handlowemi. Każdy kupiec musi wykazać w wexlach na Hamburg i Londyn tę summę, którey do końca Maia r. b. dla zopędzenia zagranicznych wydatków swoich potrzebuie. Jeżeli żądania wexlowe przechodzą możność kupców, otrzymaią szczególniey ci zapomożenie w wexlach, którzy wprowadzili do Kraiu artykuły naypierwszey potrzeby, lub surowe materyały dla odnóg przemysłu kraiowego. To wypomożenie w wexlach iest iednak, iak się wyżey rzekło, pożyczką, którą w sześć miesięcy po iey zaliczeniu powrócić należy.

Niemcy.

Seym Niemiecki odprawił dnia 13go Stycznia pierwsze posiedzenie swoie w roku bieżącym.

Według gazet Hamburskich, zjechał był N. Król Wirtemberski do Frankfortu nad Menem naybardziey dla tego, aby z kilkoma bawiącymi tamże Politykami naradzić się względem Konstytucyi, Stanom Królestwa Wirtemberskiego przełożyć się maiącey. — W Sztutgardzie spodziewaią się niebawnie przybycia Barona Steina.

W Bremie otrzymano d. 13. Stycznia urzędową wiadomość, że tam nadeydzie z Rossyi w dni kilka nadzwyczaynie wielki zapas zboża. W Frankforcie nad Menem spodziewano się także z Rossyi wielkiego dowozu zboża.

Między pisarzami politycznymi, którzy obecnie Frankfort nad Menem za siedlisko swoie obrali, wyszczególnia się P. Oelsner, który się przez ciąg długiego pobytu swoiego za czasów rewolucyi, kilkoma otwartemi pismami wsławił, a którego dziennikarze Francuzcy obwiniaią, że iest autorem kilka żywych artykułów przeciwko Francuzom, umieszczonych w peryodycznych pismach Niemieckich.